
Manual de procediment de notificació microbiològica obligatòria

Sistema de notificació microbiològica de Catalunya (SNMC)

Sub-direcció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública

Setembre de 2016

Generalitat de Catalunya
Agència de Salut Pública de Catalunya

Coordinació:

Mireia Jané Checa i Pilar Ciruela Navas. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Agència de Salut Pública de Catalunya.

Redacció:

Pilar Ciruela Navas, Sergi Hernández Baeza , Anna Maria Jambrina Albiach , Marian Carbonés Escalé. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública. Agència de Salut Pública de Catalunya.

Revisors:

Aquest document ha estat revisat pels membres de la Comissió de Vigilància Epidemiològica de Catalunya.

Alguns drets reservats

© 2016, Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional.

La llicència es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Edita

Agència de Salut Pública de Catalunya

1a edició

Barcelona, setembre de 2016

Número internacional normalitzat de publicacions en sèrie:

Assessorament lingüístic:

Servei de Planificació Lingüística del Departament de Salut

URL

<http://canalsalut.gencat.cat/ca/professionals/vigilancia-epidemiologica/sistema-de-notificacio-microbiologica-de-catalunya-snmc/>

Índex

1	INTRODUCCIÓ	4
2	QUI HA DE FER LA NOTIFICACIÓ?	5
3	MICROORGANISMES OBJECTE DE NOTIFICACIÓ OBLIGATÒRIA	5
4	FORMES DE DECLARAR	5
5	DECLARACIÓ DE LA SENSIBILITAT ANTIBIÒTICA	8
6	VARIABLES VINCULADES A LA DECLARACIÓ	8
	6.1 DADES DELS PACIENTS.....	8
	6.2 DADES DE LA NOTIFICACIÓ	8
	6.3 DADES MICROBIOLÒGIQUES	8
7	CIRCUIT DE TRANSMISSIÓ DE LA INFORMACIÓ	9
8	VIES DE DECLARACIÓ	10
	8.1 DECLARACIÓ ON-LINE.....	10
	8.2 DECLARACIÓ TELEMATITZADA	10
9	BIBLIOGRAFIA.....	11

1 Introducció

El sistema de notificació microbiològica de Catalunya (SNMC) és un sistema bàsic d'informació sanitària que forma part de la xarxa de vigilància epidemiològica i que està constituït pel conjunt dels laboratoris de microbiologia dels centres sanitaris hospitalaris i extrahospitalaris, de caràcter públic i privat de Catalunya ([vegeu la llista de laboratoris](#)).

En aquest sistema es recullen les declaracions periòdiques que fan els microbiòlegs sobre els microorganismes causants de malalties infeccioses agudes i les notificacions de resistències antimicrobianes de determinats microorganismes rellevants en l'àmbit de la salut pública.

L'objectiu de l'SNMC és vigilar i monitorar les tendències dels microorganismes i de les resistències antimicrobianes, estudiar els canvis en el patró epidemiològic de malalties infeccioses i proporcionar informació a la Xarxa de Vigilància Epidemiològica i als programes de vigilància específics de salut pública de cara a actuar en el control de les malalties transmissibles.

La informació que s'hi recull ha d'arribar oportunament per definir les actuacions preventives, individuals i col·lectives, davant d'un cas confirmat amb l'objectiu de fer contenció de la malaltia, i evitar l'afectació d'altres casos.

A Catalunya, el Decret 203/2015,¹ de 15 de setembre, pel qual es crea la Xarxa de Vigilància Epidemiològica de Catalunya i es regula el sistema de notificació de malalties de declaració obligatòria i brots epidèmics, estableix l'SNMC com un dels sistemes de notificació de malalties de declaració obligatòria amb la nova llista de microorganismes de declaració i d'objecte d'estudi de la sensibilitat antibiòtica.

Aquest manual pretén aportar la informació bàsica per fer la declaració dels microorganismes a l'SNMC, incloent-hi el circuit i el procediment necessari per a dur-la a terme.

2 Qui ha de fer la notificació?

Els professionals dels laboratoris de microbiologia i serologia dels centres sanitaris (hospitaris i extrahospitaris) de Catalunya de caràcter públic o privat han de notificar els microorganismes objecte de vigilància i la sensibilitat antibiòtica de determinats microorganismes que consten en aquest document.

La notificació la fa el professional del laboratori del centre que realitza l'anàlisi.

3 Microorganismes objecte de notificació obligatòria

Els microorganismes que s'han de notificar són els agents patògens causants de malaltia aguda segons els criteris diagnòstics prèviament definits.²

Els microorganismes estan distribuïts en les següents entitats clíniques: tuberculosi, infeccions de transmissió sexual, meningoencefalitis, infeccions de les vies respiratòries, enteritis, bacterièmies sense focus i altres malalties infeccioses (bacterianes, víriques i parasitàries) (taula 1).

4 Formes de declarar

La notificació es farà de forma urgent o rutinària en funció del microorganisme (taula 1).

- Notificació urgent: correspon als microorganismes causants de malalties infeccioses que impliquen actuacions de salut pública immediates des de la Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública (SGVRESP). Aquesta notificació s'ha de fer **el mateix dia** de l'aïllament o detecció directa o indirecta del microorganisme.
- Notificació rutinària: correspon als microorganismes causants de malalties infeccioses que impliquen actuacions de salut pública rutinàries de la SGVRESP. Aquesta notificació s'ha de fer **durant la mateixa setmana** de l'aïllament o detecció directa o indirecta del microorganisme.

Taula 1. Llista de microorganismes que s'han de notificar segons entitat clínica i tipus de notificació

Entitat clínica	Microorganisme	Tipus de notificació
TUBERCULOSIS	<i>Mycobacterium tuberculosis</i> complex	Rutinària
INFECCIONS DE TRANSMISSIÓ SEXUAL	<i>Chlamydia trachomatis</i>	Rutinària
	Gonococ	Rutinària
	Herpes simple	Rutinària
	<i>Treponema pallidum</i>	Rutinària
	<i>Trichomonas vaginalis</i>	Rutinària
MENINGOENCEFALITIS	Enterovirus	Rutinària
	<i>Haemophilus influenzae</i>	Rutinària/urgent*
	<i>Listeria monocytogenes</i>	Rutinària
	<i>Neisseria meningitidis</i>	Urgent
	<i>Streptococcus agalactiae</i>	Rutinària
	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	Rutinària
	Virus varicel·la zòster	Rutinària
	Altres agents causants de meningoencefalitis	Rutinària
	Adenovirus	Rutinària
	<i>Bordetella pertussis</i>	Rutinària
	<i>Coxiella burnetii</i>	Rutinària
	<i>Haemophilus influenzae</i>	Rutinària/urgent*
	<i>Legionella</i>	Urgent
INFECCIONS DE LES VIES RESPIRATÒRIES	MERS-CoV	Urgent
	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	Rutinària
	SARS-CoV	Urgent
	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	Rutinària
	Virus gripal	Rutinària
	Virus parainfluenzae	Rutinària
	Virus respiratori sincicial	Rutinària
	Adenovirus	Rutinària
	<i>Campylobacter</i>	Rutinària
	<i>Cryptosporidium</i> spp.	Rutinària
	<i>Escherichia coli</i> enterotoxigen	Urgent
	<i>Giardia lamblia</i>	Rutinària
	ENTERITIS	Rotavirus
<i>Salmonella</i> no tifoide		Rutinària
<i>Shigella</i>		Rutinària
<i>Vibrio cholerae</i>		Urgent
<i>Yersinia</i>		Rutinària

Entitat clínica	Microorganisme	Tipus de notificació
BACTERIÈMIES SENSE FOCUS	<i>Haemophilus influenzae</i>	Rutinària/urgent *
	<i>Listeria monocytogenes</i>	Rutinària
	<i>Neisseria meningitidis</i>	Urgent
	<i>Salmonella typhi / paratyphi</i>	Rutinària
	<i>Streptococcus agalactiae</i>	Rutinària
	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	Rutinària
ALTRES MALALTIES INFECCIOSES	<i>Bacillus anthracis</i>	Rutinària
	<i>Brucella</i>	Rutinària
	<i>Clostridium botulinum</i>	Urgent
	<i>Corynebacterium diphtheriae</i>	Urgent
	<i>Echinococcus granulosus</i>	Rutinària
	Febres hemorràgiques víriques	Urgent
	<i>Francisella tularensis</i>	Rutinària
	<i>Haemophilus influenzae</i>	Rutinària/urgent*
	<i>Leishmania</i>	Rutinària
	<i>Leptospira</i>	Rutinària
	<i>Listeria monocytogenes</i>	Rutinària
	<i>Neisseria meningitidis</i>	Urgent
	<i>Plasmodium</i>	Rutinària
	Poliovirus	Urgent
	<i>Rickettsia conorii</i>	Rutinària
	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	Rutinària
	<i>Toxoplasma gondii</i>	Rutinària
	<i>Trichinella</i> spp.	Rutinària
	<i>Trypanosoma cruzi</i>	Rutinària
	Virus de la febre del Nil occidental	Urgent
	Virus de la febre groga	Urgent
	Virus de la parotiditis	Rutinària
	Virus de la ràbia	Urgent
	Virus de la verola	Urgent
	Virus del chikungunya	Urgent
	Virus del dengue	Urgent
	Virus hepatitis A	Urgent
	Virus hepatitis B	Rutinària
	Virus rubèola	Urgent
	Virus varicel·la zòster	Rutinària
	Virus del xarampió	Urgent
	<i>Yersinia pestis</i>	Urgent
Altres agents	Urgent	

**H. influenzae* tipus b

5 Declaració de la sensibilitat antibiòtica

En determinats microorganismes es notificaran els seus perfils de sensibilitat antibiòtica. La llista d'aquests microorganismes, els antibiòtics i la forma de declaració, individualitzada o agregada, es troba al document *Protocol de vigilància de les resistències antimicrobianes a Catalunya*.³

6 Variables vinculades a la declaració

Les variables de les quals s'ha d'informar en cada notificació microbiològica estan distribuïdes en tres grans blocs: dades dels pacients, dades de la notificació i dades microbiològiques.

6.1 Dades dels pacients

Correspon a les dades que permeten identificar de forma unívoca els pacients:

- CIP
- Nom i cognoms (se n'ha d'informar quan no consta el CIP)
- Data de naixement (se n'ha d'informar quan no consta en el CIP)
- Sexe (se n'ha d'informar quan no consta en el CIP).

6.2 Dades de la notificació

Comprèn les dades que permeten identificar l'episodi dels pacients:

- Entitat clínica
- Data de recollida de la mostra
- Centre declarant
- Número d'història clínica
- Centre de procedència de la mostra (si escau).

6.3 Dades microbiològiques

Correspon a la informació referida a la identificació del microorganisme:

- Nom i classificació del microorganisme
- Mostres analitzades (només les positives)
- Tècniques diagnòstiques (només les positives)
- Sensibilitat antibiòtica (si escau)

7 Circuit de transmissió de la informació

Els professionals dels laboratoris dels centres sanitaris de Catalunya que analitzen la mostra han de fer la notificació dels microorganismes i de la sensibilitat antibiòtica a la SGVRESP a través del registre informàtic de l'SNMC, el Registre del sistema de notificació microbiològica de Catalunya (RSNM) (figura 1).

La declaració de la sensibilitat agregada també es podrà enviar per correu electrònic (snmc@gencat.cat).

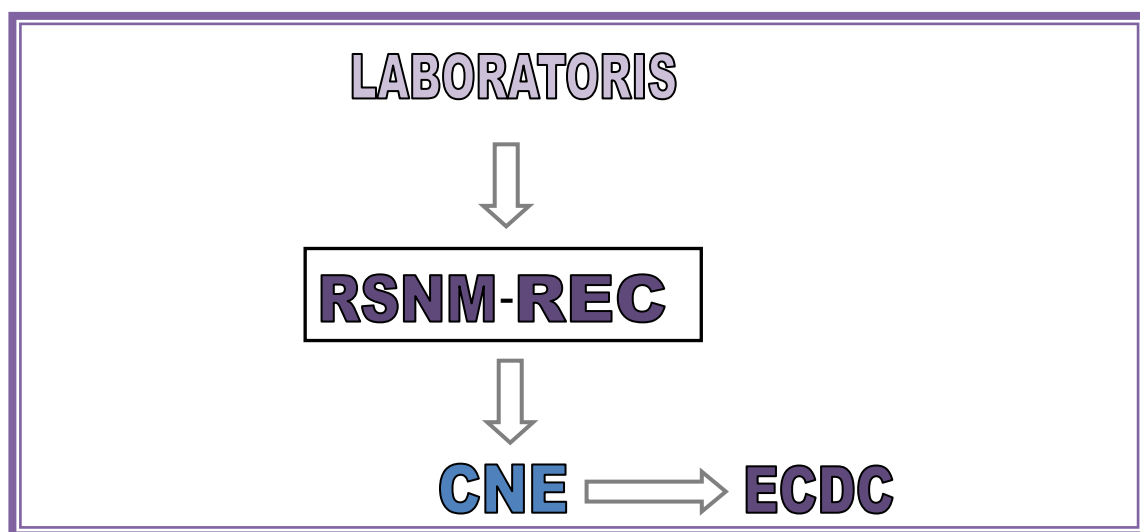
L'RSNM està integrat al portal d'aplicacions del Departament de Salut, al Repositori epidemiològic de Catalunya (REC), on es comunica diàriament amb el Registre de malalties de declaració individualitzada (RMDI).

Quadrisetmanalment, la SGVRESP envia al Centre Nacional d'Epidemiologia del Ministeri de Sanitat, Seguretat Social e Igualtat (MSSSI) les notificacions microbiològiques corresponents al període esmentat.

Als centres declarants i serveis de vigilància epidemiològica territorials, s'envia un resum mensual, trimestral i anual de les notificacions.

Un cop depurada i analitzada la informació, es publica al web del [Canal Salut](#) i l'[ASPCAT](#) i al *Butlletí Epidemiològic de Catalunya* (BEC).

Figura 1. Circuit de la notificació dels microorganismes de declaració obligatòria a l'SNMC

RSNMC: Registre Sistema de Notificació Microbiològica de Catalunya; REC: Repositori Epidemiològic de Catalunya; CNE: Centro Nacional de Epidemiología; ECDC: European Center for Disease Control

8 Vies de declaració

L'SNMC permet dues vies de declaració: declaració on-line i declaració telematitzada.

8.1 Declaració on-line

La notificació es realitza des del centre declarant a través d'un formulari on-line de l'RSNM integrat dins del portal d'aplicacions REC del Departament de Salut.

Les persones acreditades (amb codi d'usuari i contrasenya) hi poden accedir a través de la pàgina <https://salut.gencat.net>. Per trametre l'acreditació, cal adreçar-se a snmc@gencat.cat.

Mitjançant la declaració on-line la informació arriba a l'RSNM al mateix moment en què s'efectua la declaració.

8.2 Declaració telematitzada

Consisteix en l'enviament automatitzat de les declaracions mitjançant la interconnexió entre els programes informàtics del Departament de Salut i el centre declarant (via HL7 o XML).

Un cop establert aquest sistema, s'aconsegueix un enviament diari automàtic de les notificacions i només cal controlar-ne periòdicament les dades transferides per tal de validar-les.

Cada nit es realitza el bolcat a l'RSNM dels aïllaments o deteccions positives analitzades durant el dia.

9 Bibliografia

¹ Decret 203/2015, de 15 de setembre, pel qual es crea la Xarxa de Vigilància Epidemiològica i es regulen els sistemes de notificació de malalties de declaració obligatòria i brots epidèmics [Internet]. DOGC(6958). Disponible a: http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=702922&language=ca_ES [Citat Des 2015]

² Generalitat de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya. Criteris diagnòstics dels microorganismes que es declaren al sistema de notificació microbiològica de Catalunya [Internet]. Barcelona: Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública; 2015. Disponible a: http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/home_canal_salut/professionals/temes_de_salut/vigilancia_epidemiologica/documents/arxius/criteris_diagnostics_2015.pdf [Citat Des 2015]

³ Generalitat de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya. Protocol de vigilància de les resistències antimicrobianes a Catalunya [Internet]. Barcelona: Agència de Salut Pública de Catalunya. Subdirecció General de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública; 2015. Disponible a: http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/home_canal_salut/professionals/temes_de_salut/vigilancia_epidemiologica/documents/arxius/vigilancia_de_les_resistencies_antimicrobianes_catalunya.pdf [Citat Gen 2015]